



Diarienummer: Ju2021/00115

Remissyttrande från: Sveriges Kvinnolobby

Stockholm 2021.04.07

Sveriges Kvinnolobbys remissvar till SOU 2021:2 - Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap

Sveriges Kvinnolobby tillbakavisar utredningens förslag om att införa *Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap* i sin helhet. Vi delar utredningens bedömning att förslaget kan leda till negativa konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv. Utredningen menar att kvinnor riskerar att missgynnas av förslaget då de kan få större svårigheter att erhålla svenskt medborgarskap än män. Trots att utredningen fick i uppdrag att *"särskilt beakta de jämställdhetspolitiska målen och vikten av att ge lika goda förutsättningar för integration för kvinnor och män"* presenteras ett i grunden ojämnt förslag utan åtgärder för att motverka riskerna. Jämställdhetsperspektivet har inte beaktats i tillräcklig utsträckning och det framgår inte tillräckligt tydligt hur de ökade kraven för medborgarskap ska kunna genomföras på ett jämställt sätt. Sveriges Kvinnolobby anser således att utredningen inte innefattar en tillfredsställande konsekvensanalys utifrån jämställdhetsperspektivet. Utredningen lever därmed inte upp till sina direktiv.

Sveriges Kvinnolobby delar utredningens bedömning att det vid ett införande av krav på svenska och samhällskunskap är av stor vikt att åtgärder vidtas för att ge kvinnor stöd att uppnå kraven för medborgarskap. Sveriges Kvinnolobby förordar därför att utredningen förtydligar hur kvinnor kan ges likvärdiga förutsättningar för att klara dessa prov, samt ger konkreta förslag på åtgärder som bör vidtas för att säkra att kvinnor och män ges likvärdiga förutsättningar. Konkreta förslag på åtgärder måste presenteras innan ett förslag om språk- och samhällskunskapskrav kan införas.

Eftersom utrikesfödda kvinnor generellt möter större hinder för att integreras i det svenska samhället kan de föreslagna medborgarskapskraven vara svårare att uppnå för denna grupp. Kvinnor som utsätts för våld är en särskilt sårbar grupp, som kan ha svårt att nyttja stödinsatser som exempelvis SFI om de kontrolleras av partners eller släktingar. Därför är det av högsta vikt att utredningen föreslår konkreta stödinsatser som även beaktar våldsutsatta kvinnors verklighet. Även våldsutsatta kvinnor måste ges samma reella möjligheter att erhålla medborgarskap som alla andra, och därför är det viktigt att utredningen konsekvensanalys även beaktar våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Sveriges Kvinnolobby anser även att utredningen i större utsträckning bör beakta hur ökade krav för medborgarskap kan komma att påverka kvinnors utsatthet för våld.

Nuvarande praxis om att främst bevilja tillfälliga uppehållstillstånd kan dessutom försvåra integrationen i det svenska samhället, eftersom de sökande inte vet huruvida de kommer få tillståndet förlängt när perioden löper ut. Dessa integrationsproblem kan i sin tur göra det svårare att uppnå tillräcklig kunskap för att klara ett medborgarskapsprov. Sveriges Kvinnolobby anser att utredningen behöver vidare utreda hur den tillfälliga lagen och tillfälliga uppehållstillstånd som praxis kan påverka möjligheterna att klara ett medborgarskapsprov, och särskilt beakta detta utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Sveriges Kvinnolobby förordar även att utredningens konsekvensanalys bör utvidgas och i större utsträckning beakta de jämställdhetspolitiska målen.

Ett av Sveriges Jämställdhetspolitiska mål är en jämn fördelning av makt och inflytande. Med medborgarskap följer demokratiska rättigheter så som rösträtt och möjligheten att bli invald i Sveriges riksdag. Att kvinnor åtnjuter dessa medborgerliga fri- och rättigheter i samma utsträckning som män är nödvändigt för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Om färre kvinnor än män ges möjlighet att erhålla medborgarskap leder det till en skevhet i den population som har rösträtt och möjlighet att väljas till politiska förtroendeuppdrag. Vi har redan ett problem med att utrikes födda kvinnor är underrepresenterade inom politiken. Att den röstberättigade populationen inte avspeglar befolkningssammansättningen leder till ett demokratiskt underskott och är ett allvarligt demokratiproblem som vi inte kan riskera att förvärra. Sveriges Kvinnolobby delar därför utredningens bedömning att det är av högsta vikt att ökade krav på medborgarskap sammanfaller med ökade stödinsatser för att ge kvinnor samma reella möjligheter till medborgarskap som män. Förslag sådana stödåtgärder saknas dock i betänkandet.

Ytterligare ett Jämställdhetspolitiskt mål är ekonomisk jämställdhet. Flera satsningar har gjorts av regeringen för att utrikesfödda kvinnor ska få bättre förutsättningar att ta sig in på arbetsmarknaden och integreras bättre i samhället. Att erhålla medborgarskap kan vara viktigt för att etablera sig på arbetsmarknaden. Att då försvåra möjligheterna att erhålla svenskt medborgarskap är att motverka dessa satsningar, och därmed försvåra integrationen av invandrade kvinnor. I utredningen konstateras att ingen forskning finns på att denna typ av kunskapskrav leder till en förbättrad integration, och att det tvärtom finns stöd för att det i stället leder till exkludering, diskriminering, och ökad segregation som riskerar att drabba kvinnor i högre grad än män.

Utredningens förslag på innehåll i provet i samhällskunskap innefattar bland annat en förtrogenhet med jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokratiska värden, principer och processer. Om det ska krävas att blivande medborgare uppfyller krav på denna kunskap behöver Sverige själva föregå med gott exempel och se till att de jämställdhetspolitiska målen och demokratiska värdena inte åsidosätts. Sveriges migrationsprocess är redan problematisk ur ett jämställdhetsperspektiv, och ökade krav för medborgarskap kan komma att bli ett ytterligare hinder för integrationen av utrikes födda kvinnor.

Stockholm 7 april 2021



Clara Berglund, Generalsekreterare Sveriges Kvinnolobby

Sveriges Kvinnolobby
Karlbergsvägen 86 A
113 35 Stockholm
08-33 52 47

info@sverigeskvinnolobby.se
www.sverigeskvinnolobby.se